

Красимир Бачков

Дълбачката

Когато за пръв път стъпи на дълбачката, Антон бе на двадесет, а тя на три години. Как изминаха тия тридесет години, той така и не разбра. Сега, когато вече сваляха част от оборудването за да я нарежат за скрап, той проумя, че заедно с нея, свършва и най-хубавата част от живота му. Не можеше да повярва, не искаше да се разделя с това вече старо, рждавало корито и ходеше по палубата като болен, комуто са съобщили кога е краят му. За да го назначат на нея, по онова време трябваша връзки. Всъщност от връзки тогава имаше нужда дори за хубава книга, или килограм банани. Човек трябваше да познава поне двама-трима продавача, за да може да си купи най-банални неща. Стоките с по-добро качество се пазеха под тезгяха и срещу някой лев отгоре, или просто защото можеш да отвърнеш с друга услуга на продавача, получаваш желаното. Иначе рафтовете на магазините бяха отрупани с боклуци, които никой не поглеждаше. Антон бе служил моряк три години и това донякъде му помогна при назначението. Цяла седмица майка му обикаля някакви далечни роднини, които се водеха заслужили борци против фашизма и благодарение на които, все пак успя да започне работа на дълбачката. Тогава тая работа се смяташе за лека и приятна, нещо което бе основен приоритет за начинаещите. „– Те ни лъжат, че ни плащат заплати, ние ги лъжем, че им работим!“ – бе елементарното обяснение на всеки работник. Ако можеш да откраднеш нещо от работното място, бе достатъчно за да смяташ, че си намерил добра работа.

– Тук голям келепир няма! – обясни още в началото бай Вълчо. Той се водеше за шеф и капитан на дълбачката. – Обаче можеш да ловиш риба колкото си искаш и да не се изгърбваш от работа! Заплатата е горедолу колкото на един даскал, но работа и толкова няма. Живей си живо-та момче, другото е лъжа!

Всичко се оказа вярно и след няколко седмици Антон бе убеден, че има най-приятната работа на света. Малкото корабче – машина поддържаше фарватера на канала от морето към Варненското езеро до Девня и понякога вадеше пясък, който насипваша в трюмовете на един стар шлеп. Екипажът се състоеше от четирима, но тъй като Борко бе картотекиран като вратар в „Спартак Варна“, много рядко стъпваше на дълбачката. Получаваше си заплатата и играеше футбол, а останалите трима се справяха с работата. Вярно, че понякога машината се повреждаше, налагаха се ремонти и като цяло това бе една мръсна работа, след която задължително се къпеш и спиш като пребит от умора, но Антон обичаше техниката и това не му тежеше. Така, като във безкрайна ваканция си течаха дните, без да ги брои и усеща до днес.

А сега въпреки студа, слънцето грееше и създаваше усещането, че всичко е наред и животът си продължава все същият. Той приседна на специалният стол за ловене на риба, който някога бе заварил в левият край на носа и се загледа към брега. Хиляди пъти бе посрещал деня на този стол, бе уловил стотици килограми риба, а утре щеше да се прости с това. Изгревите и залезите над Варненското езеро вече нямаше да пълнят очите и душата му с радост, свежият морски вятър, ловко промъкнал се под Аспаруховия мост, нямаше да развява оределия му вече перчем и нищо от тук нататък не можеше да го радва, защото с бракуването на дълбачката, бракуваха и него самия. От фирмата на пристанището му предложиха да стане пазач, защото иначе оставаше безработен. Той разбира се не прие, понеже не можеше да допусне дори за миг, че ще замени свободата и просторът на дълбачката, с опушената, вмирисана на цигари и мръсни крака стаичка на пазача бай Янко.

Въздъхна дълбоко и запали цигара. Беше ги отказал преди четири години, но тая сутрин кой знае защо, заедно с бюрека и бозата за закуска, си купи и пакет „Сердика“. Вкуса на тютюна му хареса и върна времето когато като войник, в някоя почивка за по цигара, скришом вадеше последното писмо от Деница и го четеше с радост. „– Скъпи Прасчо...“ – започваше винаги тя. Бяха се запознали на един девети септември, сред навалищата на морската градина. По онова време това бе най-големият държавен празник и след манифестацията, в която всички задължително участваха, се разхождаха и оглеждаха за нови гаджета. Тогава Антон бе в трети, последен курс на техникума, а тя тъкмо бе приета в първи курс. Всичко стана тъй неусетно и бързо, тъй красиво и вълнуващо, че дори не разбраха как се изниза учебната година и есента той замина войник в една малка база до Бургас. Когато си дойде във Варна през първият си отпуск, той бе напълнял с десет килограма, очите му бяха като цепки, а бузите зачервени и пълни. „– Прасчо, Прасчо!“ – пляскаше с ръце тя и му се радваше, а той трудно преглъщаше от огромната любов, която с мъка съдържаше в себе си. През пет секунди се целуваха, независимо къде бяха и кой ги гледаше. Бяха щастливи! После дойде тъй дълго чаканото уволнение от казармата, сватбата му с Деница и раждането на дъщеря им. Тогава от огъня дето го изгаряше от радост, не удържа да стои в къщи и посред нощ се качи на дълбачката. Сам работи до сутринта, а двамата му колеги по-късно се смяха и го подиграваха цяла седмица. Когато се роди синът им, дори не успя да се напие като хората. Купи две – три бутилки вино и след като ги изпиха, колежите му се прибраха, а той цяла нощ стоя и гледа звездите. Благодареше

безмълвно на Бога, че го е дарил с прекрасна жена и деца, че е жив и може да работи и се грижи за тях, че има възможността и щастието да ги гали, да слуша гласовете и да гледа усмихнатите им лица. Ех, колко бе хубаво!

И колко страшно стана после, когато децата пораснаха и отидоха в София да учат, а Деница се промени. Изведнъж охладня и се отчужди от него. Започна да закъснява от работа и да не споделя нищо. Заредиха се упреци всеки ден и най-вече за пари. Упрекваше го, че е калпазанин, че не мисли за нея и децата, че е егоист и тя повече няма да търпи това. Вярно, че заплатата му не бе голяма, но все пак не бяха останали нито гладни, нито жадни. Имаха всичко колкото другите, но това не стигаше на жена му. Понеже нейната заплата стана по-голяма от неговата, тя започна да не търпи мнение различно от своето и така се стигна до развода. На години, в които трябваше да се радват на внуци и кротко щастие, те се разделиха и Антон остана сам.

„– Ти не си мъж! – бяха последните думи на Деница, преди да си тръгне. – Нищо мъжко не си направил за мен и децата! Цял живот стоя на тая дълбачка, защото така ти харесваше. Мързелуваше по цял ден, ловеше си рибата, а да се мръднеш малко като другите мъже, да изкараш някой лев за да осигуриш бъдещето на децата си, не можа! Е, ръждявай сам на дълбачката си и не ни търси!“ – Тя му обърна гръб, вдигна гордо глава и си отиде. В безумните дни след това, дори алкохолът не помагаше. Антон се затвори в себе си, остави болката от раздялата да го удави и само дълбачката го спасяваше все още. Той дори си постави легло в машинното, където сред изпарения на нафта и масло, нощем заспиваше уморен. Убиваше се не толкова от работата, колкото от упреците към самият себе си. Разбираше, че по някакъв начин жена му е права, но не виждаше път, който да промени всичко. Нямахме близки политици, които да му помогнат да стане бизнесмен, като приватизира нещо държавно. Не познаваше мутри, които биха го устроили с пари, власт и уважение. Беше обикновен човек и разчиташе най-вече на себе си. Освен това вярваше в доброто, а това не помагаше да се правят пари. И на тия години да си търси работа, бе просто безсмислено. Хиляди млади хора с образование стояха безработни и се надяваха, някой ден да им излезе късмета и да отидат в чужбина да работят. Независимо от университетските си дипломи, те щяха да вършат нископлатена, неквалифицирана работа, щяха да слугуват, но това бе хиляди пъти по-добре от агонията в България. За него уви, такъв шанс просто нямаше. И сега, когато утре дойде момчетата с оксигените, той трябваше да слезе на брега и

да ги остави да режат. Да премахнат единствената му останала опора.

Антон запали друга цигара от фасата и погледна към работниците. Те се шегуваха помежду си, товареха части на ниският шлеп, вързан за дълбачката и не му обръщаха никакво внимание. Това го успокои. Надвечер всички тръгнаха, а на поканата им той отвърна привидно равнодушно:

– Вие вървете! Аз ще остана за последно и тая нощ, че нещо не ми се спи.

Когато наближи полунощ и на мътното декемврийско небе се появи някои от по-ярките звезди, Антон въздъхна и погали с длан студения желязо на кораба:

– Я да видим сега! – спусна се по омаслените стълби към машинното доволно, че комисията бе отписала мотора като негоден, заради голямата му амортизация. Мъждивите крушки осветяваха дългия дизелов агрегат, който запали от първия път и затрака глухо и ритмично.

– Хайде, моето момче! – вдигна оборотите той и се качи в кормилната рубка. По рано бе обрал котвите и сега плавно придвижи лоста на пълен напред. Като се тресеше и скърцаше, дълбачката бавно пое по канала към Аспаруховия мост. След два часа морска гара остана вляво и вълните на морето започнаха да люшкат старото корито. Като непригодна за открито плаване, дълбачката заравяше ниският си нос във водата и постепенно трюмът се пълнеше. Антон си спомни песента, с която понякога приспиваше синът си като малък. Тя бе от филма „Васко да Гама от село Рупча“. Някаква гореща вълна избухна в него и той запя на глас:

– „Тече, всичко тече,
Времето няма бряг
И ни влече,
Няма как!“

Вятърът тук в открито море бе силен и студен, и лесно и бързо пълнеше с вода старата дълбачка. Той буташе и буташе назад това полудяло корито, но то упорито продължаваше навътре. Вятърът не разбираше от човешки песни, но все пак реши, че макар да не изглеждат сериозно и корабът, и неговият моряк заслужават уважение, защото мъжки се борят с него. Той обичаше истинските мъже и утихна, за да ги види и чуе по-добре, но морето го бе изпреварило вече, и в своята необятна любов ги бе поело в себе си.

КРАЙ

© 2006 Красимир Бачков

Източник: Авторът

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3081>]